

Қарағанды техникалық университеті
Жол-көлік факультеті
А.Н. Данияров атындағы Өнеркәсіптік көлік кафедрасы

ДӘРІС №1

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ ПРИНЦИПТЕРІ»

«Жолаушылар тасымалын басқару» пәні

**6В11301 – «Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды
ұйымдастыру» білім беру бағдарламасы**

ДӘРІС ЖОСПАРЫ:

1. Жолаушылар тасымалының сипаттамасы
2. Жолаушылар тасымалының техникалық құрылымдары
3. Жолаушылар тасымалын басқару

1. Жолаушылар тасымалының сипаттамасы.

Қазіргі кезде жолаушыларды тасымалдау теміржол көлігінде алатын орны өте зор, басқа көліктерге қарағанда, болашақта да осы қарқынын сақтап қалады. Сондықтан да жолаушылар паркін қазіргі заманға сай ету бүгінгі күнің шешілмей келе жатқан проблемасы болып қала бермек.

Жүріп өтетін жолдың және баратын стансаның ұзақтығына байланысты жолаушылар пойызы үш түрге бөлінеді:

- *тік бағытта* – 2-і және оданда көп жол басқармасын басып өтеді;

- *жергілікті* – бір жол басқармасының ішінде жүреді;

- *қалааралық* – екі қала арасына және үлкен қала типтес ауылдарға қатынайды (150 км дейін). Қатынастың түріне байланысты жолаушылар пойызы келесі категорияға бөлінеді;

- *ұзақтығына* - 2-і жол басқармасын басып өтеді;

- *жергілікті* - бір жол басқармасының ішінде жүреді (700 км дейін);

- *қалааралық* – айналымда жүреді;

Ұзаққа және жергілікті пойыздар өз кезегінде:

- *жүрдек* - бұларды құрастырғанда жоғарғы жабдықталған вагондарды жалғайды, олардың салмағы мен жолаушылар отыратын орындары аз болады, мұндай пойыздар тоқтаусыз 200-300 км жүре алады, тоқтау уақтысы өте аз келеді. Бұларға фирменный пойыздар жатады.

- *жолаушылар* - бұларды аз жабдықталған вагондармен құрастырады, бұларға купе, плацкарт және отырып баратын вагондар жалғайды.

- *қалааралық* – аз салмақты жолаушылар көп жерлерге жүреді. Үлкен қалалардан басқа тоқтау пунктерінеде тоқтайды.

Жүк жолаушылар – пойыздар аз жүретін жолдарда, жолаушылар ағымы онша көп емес. Жолаушылар және жүк вагондарымен құрастырылады, салмағы жүк пойыздарындағыдай болады.

Почта мен жүк – почта мен жүк тасу үшін пайдалынады, бұларға жолаушылар вагондарын жалғай алады, жылдамдығы жолаушылар пойыздарымен тең.

Жолаушылар пойыздарын жүру кестесі негізінде ұйымдастырылады, онда пойыздарды стансадан жөнелту және келесі стансаға қабылдау және жүріп өткен жолы көрсетіледі. Жүру кестесі пойыздар жүріс графигі негізінде құрастырылады, жүк және жолаушылар пойыздарын өңдеу арқылы. Пойыздар жүріс графигіне енгізілген әр бір пойызға тақ немесе жұп нөмірін береді.

Жолаушылар пойыздарына келесі нөмірлерді береді:

- жүрдек 1-99;

- ұзаққа жүретін жыл бойы 171-298;

- ұзаққа жүретін жаздық 301-498;

- туристік және экскурсовод 801-898;

- жергілікті жолаушылар 601-698;
- қала аралық 6001-6998;
- почтово багажный 901-948;
- жүк жолаушылар 951-968;
- жазғы жолаушылар жүрдек-101-149;
- тез жүретін жолаушылар 151-169.

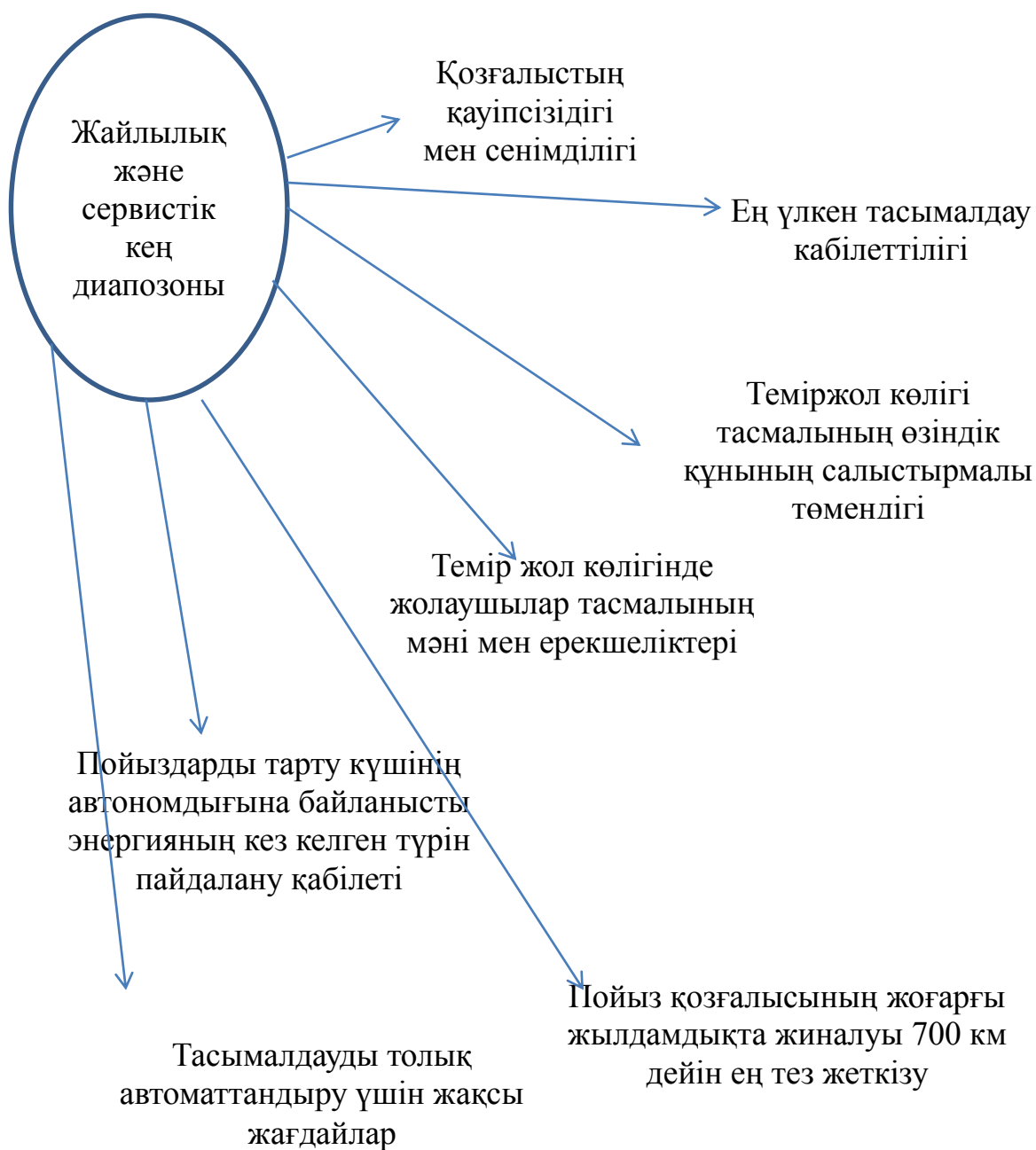
Жолаушылар тасымалының техникалық құрылымдары.

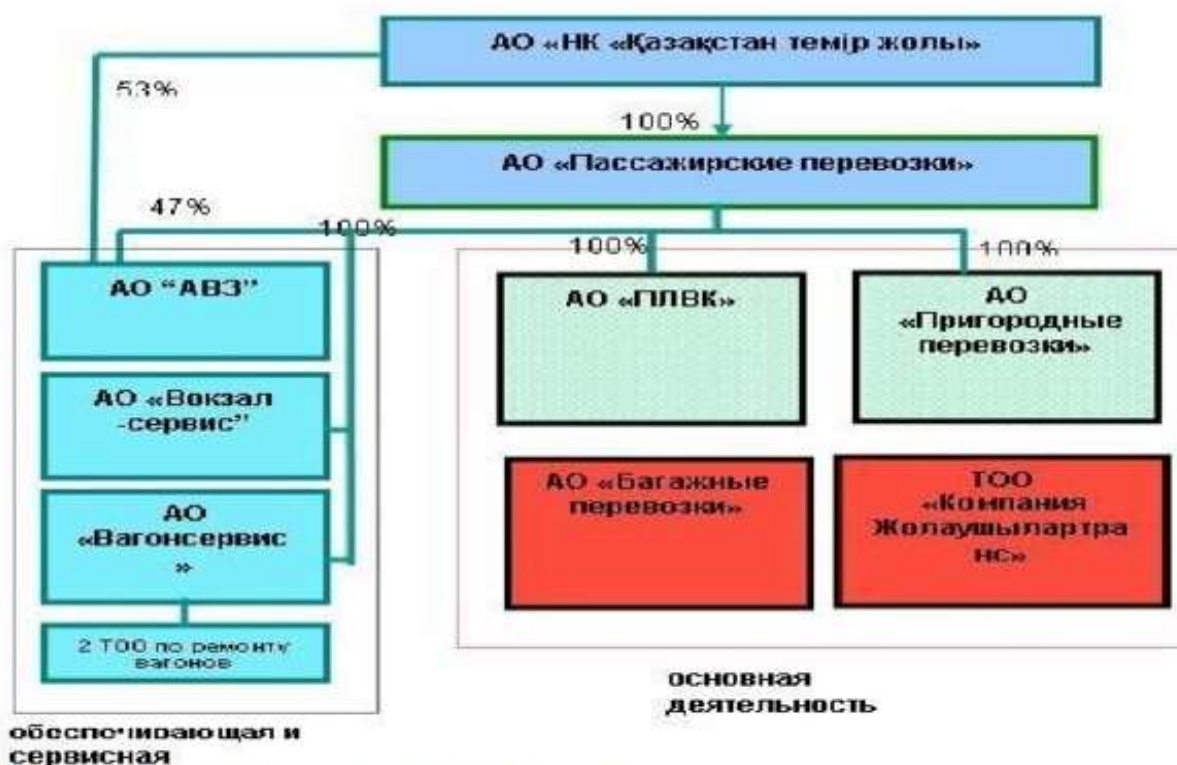
Жолаушылар пойыздарын құрастыру бекітілген тәртіппен жасалады, ол құрамдағы вагондардың категориясы бойынша және олардың орналасуына байланысты болып келеді.

Құрамның композициясы пойыздардың категориясына байланысты бөлінеді.

$$N_{жсұр} = A\beta_{жсұр}/a_{жсұр},$$

$$N_{жсол} = A(1-\beta_{жсұр})/a_{жсол}$$

жолаушылар шаруашылығының құрылымы

Осы бағытта жолаушы тасымалының қажеттілігін толық көлемде қанағаттандыру үшін ұсынылады:

Іс – шаралар	Ара қатынас мерзімділігі	Құрамдар саны	Қажетті (нормативтік) құрамалық	Қажетті сандар жиынтығы
№377/378 Алматы-Машышяк пойызының ара қатынасының жүйелілігін арттыру	Күнделікті	1 қосымша құрама	15	15
Астрахань стансасына дейін №29/30 Алматы-Атырау пойызының маршрутын ұзарту	күнара	1 қосымша құрама	17	17
Астана-Қызылорда бағытындағы пойыз тағайындау	күнара	3	16	48
Павлодар-Костанай бағытындағы пойыз тағайындау	күнара	3	14	42
Барлығы				122

Темір жол көлігіндегі жолаушылар тасымалының басты мақсаты болып табылады:

- 1. жолаушыларға қызмет ету сапасының жоғарылауының шарты, ұйымдастырудың жақсартылуы және темір жолдың барлық бөлімшелерінің қызмет етуі және табыстардың үлкеюі , еңбек өнімді лігінің жоғарылауы және жолаушылар тасымалының өзіндік құнын төмендеу есебі не елдің тұрғыны және олардың шығынын төмендету ең жоғары қажеттілікті қанағаттандыру;

- 2. қозғалыстың қауіпсіздігі және сенімділігі(қар басу, қарлы боран, тұман және басқа да қолайсыз ауа рай кезінде пойыздар график бойынша жүреді);
- 3. қоршаған ортаның экологиясы үшін ең төменгі зиян (мысалы, қоқыс және дәретхана қоқыстары арнаулы ыдысқа жинақталады);
- 4. қозғалыс жылдамдығын арттыру;
- 5. техникалық қажеттіліктер, жүкті және поштаны тиеу-түсіру, жолаушыларды мінгізіп-отырғызу үшін пойыз тұрақтарын қысқарту;
- 6. жылжымалы құрамды, станса және вокзал құрылғыларын дұрыс пайдалану.

2. Темір жол көлігіндегі жолаушылар тасымалы ҚР басты тасымал түрі болып есептеледі:

- 1. мемлекеттік аралық қатынаста;
- 2. қаламаңдық қатынаста;
- 3. халықаралық қатынаста;
- 4. жергілікті қатынаста;
- 5. тікелей қатынаста.

3. Екі жолды темір жол желілері ең үлкен тасымалдау қабілеттілігін құрайды:

- 1. 300-500 мың жолаушы тәулігіне;
- 2. 200-300 мың жолаушы тәулігіне;
- 3. 400-500 мың жолаушы тәулігіне;
- 4. 500-600 мың жолаушы тәулігіне;
- 5. 300-400 мың жолаушы тәулігіне

"Жолаушылар тасымалы" туралы 41 маршрут, оның ішінде 34 маршрут жүреді, 7 маршрут уақытша тоқтатылды.

"Қала маңындағы тасымалдар" АҚ 67 маршрутты құрайды, оның ішінде 62 маршрут жүреді, 5 маршрут уақытша тоқтатылды.

Жеке тасымалдаушылар 25 бағыт (12 компания), оның ішінде 23 маршрут жүреді және 2 маршрут уақытша тоқтатылды.

АҚ «жолаушылар тасымалы» келесі міндеттерді жүзеге асырады:

1. жолаушылар жүк багажын, поштаны тасымалдау; жол жүру құжаттарын сату және ресімдеу; жолаушыларға вокзалда қызмет көрсету; жолаушыларға пойызда қызмет көрсету; вокзалды жөндеу жұмыстары; жолаушы вагондарына техникалық қызмет көрсету және жөндеу; вагондарды сумен, көмірмен, төсек, шай жабдықтарымен камтамасыз ету;

2. пойыздарды қабылдау, жөнелту, өткізіп жіберу, олардың айқастырылуы және басып озуы, құрамдарды құрастыру және тарқату, вагондардың жеке топтарын өңдеу;

3. жүктерді қабылдау, өлшеу сақтау және беру; тасымалдау құжаттарын ресімдеу, тасымал төлемдерін өндіріп алу; вагондарды пломбалау; стансада орналасқан жүктердің сақталуын камтамасыз ету;

4. жүктерді тиеу, түсіру, қайта тиеу; контейнерлік және майда жөнелтпелерді сұрыптау;

5. вагондарды техникалық тексеру, өтпелі пойыздардағы локомотивтер мен локомотив бригадаларын ауыстыру; вагондарды жөндеу, және локомотивті жабдықтау, вагондарды тазалау, жуу дезинфекциялау.

№	№ поезда сообщение	периодичность	Составы	перевозчик
«Тальго» - 13 маршрутов				
1	№1/2 Алматы-2-Шымкент	3 раз в неделю	2 состава	АО «ПП»
2	№11/12 Алматы-2-Шымкент	4 раза в неделю		
3	№4/3 Нур-Султан НЖ-Алматы-1	ежедневно	2 состава	
4	№25/26 Алматы-2-Шымкент	через день	1 состав	
5	№31/32 Алматы-2-Павлодар	ежедневно	3 состава	
6	№51/52 Алматы-2-Уральск	ежедневно	4 состава	
7	№67/68 Нур-Султан НЖ-Оскемен-1	ежедневно	2 состава	
8	№105/106 Алматы-2-Петропавловск	ежедневно	2 состава	
9	№712/711 Нур-Султан НЖ-Шымкент	ежедневно	2 состава	
10	№29/30 Алматы-2-Атырау	через день	2 состава	
11	№69/70 Алматы-2-Оскемен	через день	1 состав	
12	№111/112 Алматы-2-Мангистау	через день	2 состава	
13	№603/604 Нур-Султан НЖ-Аркалык	ежедневно	2 состава	
«Стандартные» - 21 маршрут				
14	№10/9 Нур-Султан НЖ-Алматы-1	ежедневно	2 состава	АО «ПП»
15	№21/22 Кызылорда-Семей	ежедневно	4 состава	
16	№23/24 Актөбе-Алматы-1	через день	2 состава	
17	№37/38 Мангистау-Семей	через день	3 состава	
18	№34/33 Актөбе-Алматы-1	ежедневно	4 состава	
19	№41/42 Атырау-Алматы-2	через день	3 состава	
20	№47/48 Атырау-Нур-Султан-НЖ	через день	2 состава	
21	№54/53 Нур-Султан НЖ-Достык	2 раза в неделю	1 состав	
22	№77/78 Алматы-2-Мангистау	ежедневно	5 составов	
23	№85/86 Нур-Султан-1-Шымкент	ежедневно	2 состава	
24	№45/46 Павлодар-Шымкент	через день	2 состава	
25	№313/314 Атырау-Мангистау	ежедневно	4 состава	
26	№692/691 Актөбе-Атырау	ежедневно		
27	№87/88 Алматы-2-Сарыағаш	через день	1 состав	
28	№139/140 Павлодар-Пресногорьковская	через день	1 состав	
29	№351/352 Алматы-2-Оскемен-1	ежедневно	3 состава	
30	№353/354 Нур-Султан НЖ-Семей	через день	1 состав	
31	№73/74 Алматы-2-Жезказган	2 раза в неделю	1 состав	
32	№379/380 Алматы-2-Уральск	2 раза в неделю	2 состава	
33	№613/614 Уральск-Кульсары	через день	2 состава	
34	№623/627 Нур-Султан-Петропавловск-Кызыл-Ту	через день	1 состав	

«Пригородные» - 62 маршрута			
35	№606/605 Караганды-Балхаш-2	Ежедневно	2 состава
36	№610/609 Караганды-Жезказган	Ежедневно	2 состава
37	№601/602 Балхаш-Жарык-Жезказган	1 раз в 4 дня	1 состав
38	№6996/6995 Кокшетау-1-Кызылту	Через день	1 состав
39	№6889/6890 Атбасар-Есиль	5 раз в неделю	1 состав
40	№6892/6891 Жалтыр-Жайнак	5 раз в неделю	1 состав
41	№6940/6939 Жезказган-Косколь	По датам	1 состав
42	№6988/6987 Павлодар-Куркамыс	5 раз в неделю	1 состав
43	№6910/6909 Новоишимская-Волгодарское	5 раз в неделю	1 состав
44	№6912/6911 Аркалык-Шубарколь	По датам	1 состав
45	№6866 (ГП) Темиртау-Караганды	Ежедневно	1 состав
46	№6862/6861 Темиртау-Кокпекты	Ежедневно	1 состав
47	№6875 Караганды сор.-Темиртау	Ежедневно	1 состав
48	№8871/6968 Атырау-Макад-Кульсары	По датам	1 состав
49	№6965/6966 Атырау-Макад-Мукур	1 раз в неделю	1 состав
50	6928/6927Тобол-Айтыке би	Ежд, кроме Суб. Вск и праз	1 состав

51	6949/6950Тобол-Елимай	Ежд, кроме Суб. Вск и праз	1 состав
52	6922/6921Костанай-Новоишимская	Ежд, кроме Суб. Вск и праз	1 состав
53	6923/6924Костанай-Жетыгора	Пнд.Срд.Птн, кроме праздн	1 состав
54	6814/6813Костанай-Каерак	Пнд.Срд.Птн, кроме праздн	1 состав
55	6895/6896Кушмурун-Тобол	Ежд, кроме Суб. Вск и праз	1 состав
56	6884/6883Кушмурун-Есиль	Ежд, кроме Суб. Вск и праз	1 состав
57	6880/6879Балхаш-1-Саяк	Ежд, кроме Суб. Вск и праз	1 состав
58	6877/6878Балхаш-2-Мойынты	Ежд, кроме Суб. Вск и праз	1 состав
59	6885/6886Мойынты-Акадыр	Ежд, кроме Суб. Вск и праз	1 состав
60	6888/6887Акадыр-Мойынты	Ежд, кроме Суб. Вск и праз	1 состав

лпп

61	6932/6931Алматы-1-Сары-Озек	по четнкрСуб. Вск и праз	1 состав	
62	6934/6933Сары-Озек-Актогай	по четнкрСуб. Вск и праз	1 состав	
63	6941/6942Актогай-Достык	Ежедневно	1 состав	
64	6985/6986Алматы-1-Алтынколь	Ежд, кроме Суб. Вск и праз	2 состава	
65	6989/6990Актогай-Саяк	Ежд, кроме Суб. Вск и праз	1 состав	
66	6945/6946Отар-Шу	Ежд, кроме Суб. Вск и праз	1 состав	
67	6960/6959Сарышаган - Мойынты	Ежд, кроме Суб. Вск и праз	1 состав	
68	6840/6839Жем-Шалкар	Ежд, кроме Суб. Вск и праз	1 состав	
69	6847/6848Кандыагаш-Никельтау	Ежд, кроме Суб. Вск и праз	1 состав	
70	6849/6850Никельтау-Айтике би	Ежд, кроме Суб. Вск и праз	1 состав	
71	6977/6978Никельтау-Алимбет	Ежд, кроме Суб. Вск и праз	1 состав	
72	6929/6930Сексеул - Косколь	4, 10, 17, 24, 31, 1, 8, 15, 22, 29 августа, 5 сентября	1 состав	лпп
73	6994/6993Узень-Болашак	Ежд, кроме Втр и празд	1 состав	
74	6919/6920Бейнеу-Тассай	Пнд,срд,лтн кроме праздн	1 состав	
75	6914/6913Шалкар-Тассай	по средам	1 состав	
76	№7502/7501 Нур-Султан-1-Павлодар	Ежд,кр суб	1 состав	
77	№7507/7508 Нур-Султан НЖ-Кокшетау-1	ежедневно	1 состав	
78	№7553/7754 Караганды-Нур-Султан1	ежедневно	1 состав	
79	№6803/6804 Нур-Султан НЖ-Атбасар	5 раз в неделю	1 состав	
80	№6829/6830 Ерейментау-Кокшетау1	ежедневно	1 состав	
81	№6857/6858 Караганды-Нур-Султан1	ежедневно	1 состав	
82	№6815 Караганды - Шокай	ежедневно	1 состав	
83	№6868/6869 Темиртау - Акадыр	5 раз в неделю	1 состав	
84	№6867Калагир - Темиртау	ежедневно	1 состав	
85	№6952/6951 Шокай-Калагир-Караган сорт	ежедневно	1 состав	
86	№6876 Темиртау - Калагир	ежедневно	1 состав	
87	№6842/6841 Шалкар-Сексеул	ежедневно	1 состав	

84	№6867Калагир - Темиртау	ежедневно	1 состав	ЛПП
85	№6952/6951 Шокай-Калагир-Караган сорт	ежедневно	1 состав	
86	№6876 Темиртау - Калагир	ежедневно	1 состав	
87	№6842/6841 Шалкар-Сексеул	ежедневно	1 состав	
88	№6958/6957 Туркестан - Сарыагаш	5 раз в неделю	1 состав	
89	№6937/6938 Шымкент - Туркестан	5 раз в неделю	1 состав	
90	№6894/6893 Балхаш-1 - Саяк	Суб, вск и праз	1 состав	
91	№6874/6873 Уральск - Шынгырлау	4 раз в неделю	1 состав	
92	№6969/6970 Мынарал - Шу	ежедневно	1 состав	
93	№6981/6982 Отар-Шу	Суб, вск и праз	1 состав	
94	№6871/6872 Уральск - Семиглавый Мар (Озинки)	4 раза в неделю	1 состав	
95	№ 6844/6843 Кызылорда-Туркестан	5 раз в неделю	1 состав	
96	№6962/6961 Тараз-Жанатас	Ежедневно с 01.12.21г.	1 состав	
Частные - 23 маршрута				
97	№15/16 Алматы-2-Петропавловск	Через день	2 состава	
98	№43/44 Костанай-Алматы-1	Ежедневно	4 состава	
99	№327/328 Костанай-Караганды	Ежедневно	3 состава	
100	№621/622 Костанай-Аркалык	Ежедневно	2 состава	ТОО «Сары-Арка Компани»
101	№57/58 Уральск-Нур-Султан НЖ	Через день	2 состава	
102	№6991/6992 Актөбе-Шалкар	Ежедневно	1 состав	
103	№657/658 Мангистау-Бейнеу	Ежедневно	2 состава	
104	№612/611Жанарка-Каражал	Ежедневно	2 состава	ТОО «Марал Нур»
105	№107/108 Жезказган-Нур-Султан-1	Ежедневно	2 состава	
106	№117/118 Кызылорда-Павлодар	Через день	2 состава	
107	№641/642Оскемен-1-Алтай	3 раза в неделю	1 состав	ТОО «Soluxexpress»
108	№6983/6984 Оскемен-1-Риддер	4 раза в неделю	1 состав	
109	№122/121 Нур-Султан-1-Семей	Через день с 1/01-22 ежедневно	2 состава	ТОО «Арай Транс кз»
110	№ 6964/6963 Актөбе - Жем - Жанажол	ежедневно до 29/12-21	1 состав	
111	№56/55 Кызылорда-Кокшетау	ежедневно	4 состава	ТОО «Nomadas»
112	№76/75 Кызылорда-Петропавловск	Через день	2 состава	ТОО «ArlanTransAstana»
113	№8881/8882 Уральск - Казахстан	5 раз в неделю	2 состава	ТОО «Желдор Транс
114	№8871/8872 Атырау- Кульсары	5 раз в неделю	1 состав	Актөбе»

115	№109/110 Мангистау-Актобе	ежедневно	3 состава	ТОО «ОтпанLogystik»
116	№631/632 Атырау-Д.Нурпеисовой	ежедневно	1 состав	
117	№6953/6954 (6947/6948) Алматы-2 - Казыбек-бек	Ежедневно 2 раза в день	1 состав	ТОО «ПК «Туран-Экспресс»
118	№137/138 Алматы-2-Достык	3 раза в неделю	1 состав	ТОО «VagonServiceAlmaty»
119	№655/656 Нур-Султан-НЖ-Айсары	2 раза в неделю до 31.12.21г.	1 состав	ТОО «Kaz Rail»
	№655/656/660/659 НС НЖ-Аркалык-Айсары	через день с 01.01.22г.		

- ***всего в ходу 154 состава (из них 25 тальго).**

- Жолаушылар поездарының саны бойынша анықтама 2021 жылғы 14 желтоқсан жүрісте -119 жұп пойыз - "Жолаушылар тасымалы" АҚ - 34 бағыт:

- 21 стандартты (21 субсидияланатын);
- 13 Тальго (7 субсидияланатын, 6 коммерциялық);
- "Қала маңындағы тасымалдар" - 62 маршрут (15 электричек және 1 ДРС),

оның ішінде;

- 24 бағыт (ЖАО және РБ бюджетінен субсидияланады);
- 36 бағыт ("ҚТЖ "ҰК" АҚ бюджетінен);
- 2 бағыт (сыртқы ұйымдар).
- Жеке тасымалдаушылар – 23 маршрут, оның ішінде:
- "Түркібастана" ЖШС-нің 4 бағыты" (15/16, 43/44, 327/328, 621/622);
- "Марал Нұр" ЖШС-нің 3 бағыты (107/108, 117/118, 611/612);
- "Сарыарқа компаниясы" ЖШС 3 бағыты (57/58, 657/658, 6992/6991);
- "Желдортранс-Ақтөбе" ЖШС 2 бағыты (8881/8882, 8871/8872);
- "Solux Экспресс" ЖШС 2 бағыты (641/642, №6983/6984);
- 1 бағыт "Номадас" ЖШС (56/55); - 1 бағыт "АрланТрансАстана" ЖШС

(75/76);

- "Арай транс KZ" ЖШС 2 маршруты (122/121, 6964/6963);
- "Отпан Логистик" ЖШС 2 маршруты (109/110, 631/632);
- "Тұран Экспресс" ӨК " ЖШС 2 бағыты (6953/6954);
- 1 бағыт "Vagon Service Almaty" ЖШС (137/138);
- 1 бағыт "Kaz Rail" ЖШС (656/655/660/659);
- Жүрмей тұрған 34 жұп пойызы:
- - "Жолаушылар тасымалы" АҚ - 7 бағыт;
- 7 мемлекет аралық, стандартты (7 субсидияланатын);
- "Қала маңындағы тасымалдар" - 5 бағыт;
- 4 мемлекетаралық пойыз;
- 1 бағыт (ЖАО бюджетінен субсидияланады);
- Жеке тасымалдаушылар - 2 бағыт, оның ішінде:
- 1 бағыт "Желдортранс-Ақтөбе" ЖШС (8873/8874);
- 1 бағыт "Тұран Экспресс" ЖШС (6865/6855).
- бөтен т / ж әкімшілігі - 20 маршрут.

Жолаушылар паркіндегі техникалық жабдықтарға мыналар кіреді:

- жолаушылар стансасы;

- локомотивтер;
- вагондар;
- жолдар;
- автоматты телемеханика және байланыс құрылғылары.

Жолаушылар тасымалын басқару.

Жолаушылар стансасы – жолаушыларға қызмет көрсету және жолаушылар пойыздарын рейске дайындау жұмыстарын атқарады. Жолаушылар қызметіне билет сатуды ұйымдастыру, жолаушыларды мінгізіп түсіру, қол жүктерін сақтау оларды қабылдау, үлкен жүктерді түсіріп тиеу, сонымен техникалық қызмет көрсету және жолаушылар пойыздарын жабдықтау.

Атқарылатын жұмыстарға қарай жолаушылар стансасы бөлінеді: жолаушылардың өзінікі – жолаушыларға қызмет көрсету операциялары, пойыздарды қабылдап, жөнелту және тоқтаусыз өткізу, жолаушылар үшін істелінетін барлық коммерциялық және жүк операциялары.

Техникалық жолаушылар – пойыздарды жабдықтау үшін жолдармен құрылғылар, қайта құрастыру, жөндеу, улы газдармен дезинфекциялау және жолаушылар құрамын отстойға қою, вагондарды жөндейтін деподағы құрылғылар. Бұл стансалар жүрісін осы стансадан бастап осы стансадан аяқтайтын жолаушылар пойыздары үшін қызмет етеді

Қосарланған - жолаушылар қозғалысының барлық операцияларын орындайды. Пойыздарға қызмет көрсету жағынан станса мыналарға бөлінеді:

Транзитті – негізінде тек транзитті пойыздарға қызмет көрсетеді;

Аралас – пойыздардың барлық категориясына;

Ақырғы – қозғалысын осы стансадан бастап осы стансадан аяқтайтынды айтады.

Темір жол көлігінің негізгі жұмысы болып еліміздің тұрғындарын толықтай және өз уақытында тасымалмен қамтамасыз етеді. Қазақстан Республикасындағы теміржол жолаушылар көлігі көптеген еуропалық және американдық теміржолдарға қарағанда басынан аймақаралық бағыттағы негізгі көлік түрі болып табылды, себебі теміржол тасымалынбасқа көлік алмастыра алмайды. Қазақстандағы республикаішілік және мемлекетаралық қатынастағы жолаушылар және пошта тасымалын «Жолаушылар тасымалы» АҚ атқарады.

Бұл компания «Вокзал-сервис», «Қала маңындағы тасымал», «Жолаушылар лизингті вагон компаниясы», «Вагонсервис» АҚ жалғыз Акционері болып табылады және «Жолаушылар тасымалын басқаратын оперативті – технологиялық орталық» жауапкершілігі шектеулі серіктестіктің жалғыз басқарушысы, сонымен қоса «Алматы вагон жөндеу зауыты» АҚ 47 % акциясының иесі болып табылады.

Суретте АҚ «Жолаушылар тасымалдарының» ұйымдастыру құрылымы көрсетілген.

Аффилирленген қосымша кәсіпорындардың негізгі қызмет түрлері мыналар:

«Қала маңындағы тасымал» АҚ – ішкі және ауданаралық қатынастағы жолаушыларды тасымалдайды;

«Жолаушылар лизингті вагон компаниясы» АҚ – жолаушылар вагондарын жалға береді;

«Вокзал-сервис» АҚ – вокзал шаруашылығын ұстайды, вокзалдағы қызмет көрсетуді ұйымдастырады, тұрғындарды анықтамалық – ақпараттық қызметтермен қамтамасыз етеді;

«Вагонсервис» АҚ – жолаушылар вагондарын тексеру және техникалық қызмет көрсету, вагонды көмірмен және сумен жабдықтайды;

«Алматы вагон жөндеу зауыты» АҚ «ҚТЖ» ҰК» АҚ және «Жолаушылар тасымалы» АҚ 47 % және 53 % акциясына иеленеді – жолаушылар вагондарына деполық және капиталды жөндеу түрлерін жүргізетін өндіріс.

Жолаушылар стансасында келесі құрылыстар бар: вокзал, жол тарамдары, багаж бен почта құрылысы.

Локомотивтер – жолаушылар паркінде пайдаланатын:

тұрақты токты электрофициялы жолдарда 4^х доңғалақты ЧС1, ЧС3 жылдамдығы 120 км/сағ., 6 доңғалақты ЧС2 және ЧС200.

Айнымалы токты электрофициялы жолдарда 6 доңғалақты электровоз ЧС4 (160 км/сағ).

Тепловоз тяғалы жолдарда 2 секциялы тепловоздар ТЭ7, 1 секциялы ТЭП10Л, 1 секциялы ТЭП60, ТЭП70.

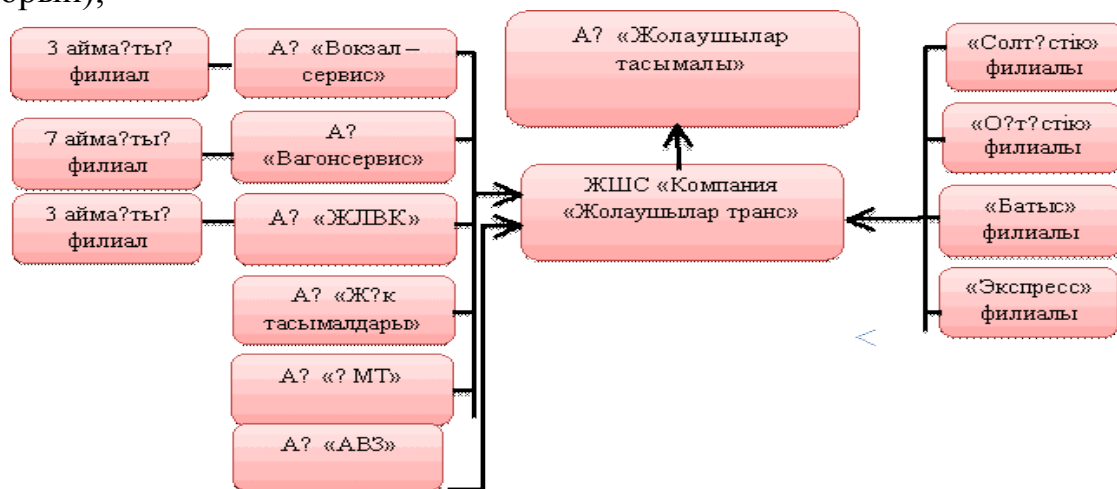
Элетрофицированный қалааралық жолдарда электричка, ал тепловозный тяғада дизель пойыз және автоторис.

Үлкен жылдамдықпен жүретін жолдарда (Москва – Санк-петербург) Эр200 электр пойызын пайдаланады, ол 200 км/сағ жылдамдықпен жүре алады.

Вагондар – жолаушылар тасымалына темірден қапталған вагондар пайдаланады. Жолаушылар паркіндегі барлық вагондар: жүк, почта, почта-жүк, вагон-ресторан, және арнайы (қызметті, вагон-лаборатория және басқалар) болып бөлінеді.

Жолаушылар вагоны: 54-60 орынды – қатты (купе емес- плацкартты, купелі – 36-38 орынды) болады.

Жұмсақ (4-орынды купе 32; 2-орынды купе СВ – 16-18; 2 және 4 орынды купе 24 орын);

Обылысарасында жүретін купесіз – орындықты 68-76 орын. Жолаушылар вагон паркінің 65% -тін қатты купелі немесе купесіз вагондар құрайды.

Жолға қатысты – бұл жолаушылар пойызының үлкен жылдамдықпен жүруін қамтамасыз ету керек.

Стансадан тоқтаусыз өтуде жылдамдықты азайтпау керек, сол үшін жолдарға крестовинаның 1/11 ал релстің Р50 жылдамдық 120 км/сағ, 160 км/сағ-пен жүру үшін Р65 рельс төселеді.

АТБ (АТС) – екі стансаның арасын 120 км/сағ жылдамдықпен жүру үшін темір жолда автоблокировка жүйесі пайдалануда.

АБ және *АЛСН* пайдалана отырып жылдамдықты және жол қауіпсіздігін сақтаймыз.

Қызмет көрсету және жолаушылардың тасымалдауын ұйымдастыру үшін жылжымалы құрамның 2 мың бірліктер шамасында жұмыс істейді, 300 темір жол билет кассалары жұмыс істейді, 16 мың қызметкерден артық адам еңбек етеді. Кәсіпорынның қажетті функционалдық және аймақтық филиалдық құрылымы бар. Жолаушылар тасымалдарының құрылымдық бөлімшелері:

Жолаушылар тасымалдары бойынша 3 аймақтық филиал бар: Оңтүстік, Батыс және Солтүстік;

1 филиал «Экспресс», осының негізінде испандық «Тальго» фирмасының вагондары бар.

БАҚЫЛАУ СҰРАҚТАРЫ:

1. Жолаушылар тасымалының сипаттамасын ата
2. Жолаушылар тасымалының техникалық құрылымдары не жатады?
3. Техникалық жолаушылар стансасын ата
4. Қосарланған станса дегенімізді не?

ҰСЫНЫЛАТЫН ӘДЕБИЕТТЕР:

1. Б.М. Исина, Ж.Ж. Аяпбекова Учебное пособие «Управление пассажирскими перевозками». КарГТУ, 2013 - 94с.
2. В.А.Кудрявцев Учебное пособие «Организация железнодорожных пассажирских перевозок». М.: Академия, 2012. – 256 с.
3. Б.М. Исина, Ж.Ж. Аяпбекова Методические указания для курсового проекта «Управление пассажирскими перевозками» КарГТУ, 2013-33 с.
4. Битилеуова З.К., Бекмағанбетова Л.К., Исина Б.М.
Көліктегі жолаушылар тасымалын ұйымдастыру. Оқу құралы / Алматы, 2020.- 173 бет.